

Asia: 1/41/2016

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaiksi

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmä (TATTI) ehdottaa mietinnössään, että säädetään uusi tietosuojalaki tietosuoja-asetuksen rinnalle. Samalla vanha henkilötietolaki kumoutuu. Tietosuoja-asetuksen soveltamissäännössä todetaan, että tietosuojalakea ja asetusta sovelletaan soveltuvin osin myös EU:n toimivallan ulkopuolella Suomessa. Uusi henkilötietojen käsittelyn kokonaissääntely koostuu siten yleisellä tasolla EU:n tietosuoja-asetuksesta ja tietosuojalaista, joita on luettava rinnakkain.

Sääntelykokonaisuus on haastava ja vaikeaselkoinen. Tietosuojalaissa on säädetty ainoastaan niistä asioista, joissa kansallisen liikkumavaran käyttö on mahdollista. Esimerkiksi sääntely niin perustuvanlaatuista asioista kun käsittelyn lainmukaisuus on jaettu asetuksen ja tietosuojalain välillä. Tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain lisäksi sääntelyä esimerkiksi erityisten henkilötietojen käsittelystä löytyy myös erityislaeista. Kuntaliitto pitää tärkeänä, että tietosuojalakiin otetaan mahdollisimman kattavat säännökset henkilötietojen käsittelyn perusteista, kuten myös erityisten henkilötietoryhmien käsittelystä, jotta sääntelykokonaisuus käytännössä olisi mahdollisimman selkeä.

Kansallisen liikkumavaran käyttö on perusteltua, eteenkin ottaen huomioon Suomen yhteiskunnan erittäin henkilötietotiheä rakenne.

Kuntaliitto pitää välttämättömänä, että tietosuojalain valmistelu koordinoidaan tiedonhallintalain valmistelun kanssa. Lisäksi jatkovalmistelussa on otettava huomioon ns. toisolain (Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveystietojen tietoturvalisesta hyödyntämisestä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi) valmistelutilanne.

Mietinnöstä puuttuu kattava kokonaisuudistuksen taloudellisten vaikutusten selvitys. Mietinnössä lähdetään siitä, että tietosuojalain esitys ei itsessään aiheuta taloudellisia vaikutuksia ja että itse tietosuojasetuksen vaikutuksia ei selvitetä tai selitetä tarkemmin. Kuntaliiton näkemyksen mukaan edes perustuvanlaatuinen esitys asetuksen ja tietosuojalain yhdistetyistä taloudellisista vaikutuksista olisi perusteltua ottaa mietintöön. Kyse on kuitenkin hyvin integroidusta lainsäädäntökokonaisuudesta.

Soveltamisalaan liittyvä pykälä on vaikeaselkoinen. Lisäksi, normihierarkian näkökulmasta asetuksen soveltamisalan poikkeamisesta tulisi tarkemmin avata.

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa

Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.

-

Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

Erityisiä henkilötietoryhmiä koskevaa sitovaa sääntelyä on tietosuojasetuksessa, esitetyssä tietosuojalain sekä erityislaeissa. Esitetyn tietosuojalain erityisiä henkilötietoryhmiä koskeva sääntely on verrattain suppea, mikä johtaa lisääntyvän erityislainsäädännön tarpeeseen. Kuntaliiton näkemyksen mukaan olisi perusteltua laajentaa tietosuojalain erityisiä henkilötietoryhmiä koskevaa sääntelyä ja yleislaissa avata erityisten henkilötietojen käsittelyperusteita laajemmin. Jos erityisien henkilötietojen käsittelyn osalta turvataan laajasti erityislainsäädännössä oleviin käsittelyperusteisiin on ensinnäkin vaarana, että tärkeitä käsittelytoimia jää käsittelyperusteiden ulkopuolelle. Lisäksi on ilmeinen ylisääntelyn vaara.

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:

-

Ikäraja koskevat perustelut

Kuntaliitolla ei ole kantaa ikärajaan. Ikärajan määrittämisessä huomioon täytyy ottaa sääntelyvaihtoehtojen todelliset vaikutukset sekä sivistystoiminnassa että sosiaali- ja terveydenhuollossa. Sivistystoiminnan arkipäivään kuuluu eri ohjelmien ja järjestelmien käyttö, joihin osittain voi liittyä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen. Sosiaali- ja terveystoiminnassa taas alaikäisen kypsyysikä, jolloin hän itse voi päättää esimerkiksi omien tietojen käytöstä mm. tietojärjestelmissä, määrytyy nykyisin lääkärin kullekin yli 10 vuotiaalle teemän kypsyysarvioinnin pohjalta.

3 luku. Valvontaviranomainen

Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä

-

Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.

Valvontaviranomaisen tehtäviin kuuluu asetuksen mukaan mm. yhteistyö muiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten kanssa, valvontatehtävät sekä ennakkokuulemisiin liittyvät tehtävät. On korostettu, että valvonta on vain osa viranomaisen tehtäviä ja että neuvonta ja ohjeistus ovat vähintään yhtä tärkeitä tietosuojaa-asetuksen ja tietosuojalain soveltajan näkökulmasta. Suomen yhteiskunnan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että Tietosuojavirastolle taataan riittävät resurssit toimiakseen tehokkaasti myös ennaltaehkäisevässä toiminnassaan.

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

-

Tulisiko yleisen tietosuojaa-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

ei

Perustelut

Kuntaliitto viittaa mietinnössä esitettyihin perusteluihin. Viranomaisiin kohdistuu muita yhtä tehokkaita vastuumekanismeja.

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

Kuntaliitto pitää toissijaisesti mahdollisena myös asetuksenkaltaisen seuraamusjärjestelmä, jossa kuitenkin suoraan tietosuojalain nojalla julkissektorin sakkojen enimmäismäärä olisi säädetty huomattavasti alhaisemmaksi kuin elinkeinoelämään kohdistetut sakot.

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

Kuntaliitto pitää tärkeänä lain soveltajan kannalta, että julkissektorin ja yksityissektorin erilaisista sanktioista säädetään tarkkarajaisesti. Käytännön toimija ei saa joutua päällekkäisten sanktioiden kohteeksi sen perusteella, että yksityinen taho hoitaa julkisia tehtäviä. Vastaavasti monia julkisen sektorin palveluita on yhtiötetty.

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

-

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevasta poikkeuksista ja suojatoimista

Tietosuojalakia tulisi koordinoida myös ns. toisilain (Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveystietojen tietoturvalisesta hyödyntämisestä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi) kanssa. Kyseisen ehdotuksen tavoitteena on sosiaali- ja terveydenhuollossa tallennettuja asiakastietojen mahdollisimman joustava jälleenkäyttö. Lakiehdotukseen sisältyy esitys uudesta lupaviranomaisesta.

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

Myös rekisterinpitäjän omassa toiminnassaan tehtävää tietojenkäsittelyä tulisi selkiyttää niiltä osin kuin kyse on tietyn rekisterinpitäjän eri rekistereissä olevien henkilötietojen yhdistelystä ja nykyaikaisista tiedon analyysimahdollisuuksien hyödyntämisestä toiminnan, tuotannon ja talouden ohjauksessa integroituvassa palvelujärjestelmässä sekä laaja-alaisessa hyvinvoinnin edistämässä. Esimerkiksi henkilön vastustamisoikeus suhteessa käsittelyyn sisäisissä suunnittelutehtävissä tulisi avata mietinnössä.

Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta

Yleiset kommentit tietosuojarikosta koskevasta 9 §:stä.

Muut mahdolliset kommentit

Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että julkisuuslain säännökset tarkistetaan tietosuojasetuksen johdosta mahdollisimman pian.

